

Översynen av REACH

Ett positionspapper från Återvinningsindustrierna

Sverige kommer att ha stora möjligheter att påverka översynen av REACH eftersom den sannolikt kommer att genomföras till viss del under det svenska ordförandeskapet i EU som inleds den 1 januari 2023. I dagsläget är REACH utformat främst för linjära produktflöden och Återvinningsindustrierna anser att det finns behov av en lagstiftning som tydligare vägleder kring användningen av återvunnet material i produkter. Med anledning av kommande översyn av REACH vill vi på detta sätt tydliggöra återvinningsföretagens synpunkter.

Återvinningsindustrierna anser:

- Att kategorin "återvunnen råvara" ska införas som ny klassning i EU:s kemikalielagstiftning.
- Att informationen i REACH måste tillgängliggöras för återvinningsbranschen.
- Att en certifiering av avfall tas fram för snabbare och enklare hantering inom EU.
- Att End of waste kriterier och en uppföljningsfunktion för "Best practice" ska införas.
- Att innehåll av bly på artikelnivå inte ska påverka möjligheterna till återanvändning på komponentnivå.
- Att ansvarsdefinitionen för ett "återvunnet" ämne förtydligas i artikel 2.7 i REACH.
- Att systemen anpassas för att möjliggöra kvotplikt på relevanta produkter och material.
- Att gränsvärden för oönskade föreningar sätts med hänsyn till exponeringsrisker.

Utgångspunkter

Översynen av REACH måste syfta till att uppfylla både ambitionerna i Green Deal och den svenska handlingsplanen för cirkulär ekonomi. Ett cirkulärt fokus i kemikalielagstiftningen skulle kunna möjliggöra kraftigt minskade koldioxidutsläpp. För att överbrygga gapet mellan avfallslagstiftning och kemikalielagstiftning samt gapet mellan avfall och produkt behöver översynen fokusera på hur lagstiftningen ska ändras för att möjliggöra en ökad användning av återvunnet material i mer cirkulära produkt- och materialflöden.

Hinder för användning av återvunnet material i produkter

Det finns tre tydliga hinder för användning av återvunnet material i produkter:

- 1. Lagstiftningarna fokuserar inte på cirkularitet**

Ingen lagstiftning tar idag hänsyn till om användningen av avfall har ett samhällsvärde. Alla avfallsrelaterade lagstiftningar är skyddslagstiftningar med fokus på skydd av människa och miljö.
- 2. Spårbarhetskraven i REACH förutsätter virgina material**

Produktlagstiftningen, i detta fall REACH, förutsätter virgina råvaror, där exempelvis spårbarhetskrav är förhållandevis enkla att uppfylla, jämfört med återvunnet material. REACH är inte tillgängligt för återvinnare eftersom de inte har registrerat några kemikalier.
- 3. Regelverken underlättar inte processen från avfall till produkt**

End of waste kriterier är inte implementerade i svensk lagstiftning, vilket försvårar investeringar i återvinningsteknik och utveckling av återvunna material i Sverige. Tillståndsprovningen är oförutsägbar och präglas av kompetensbrist i myndighetsutövningen. Miljöbalkens regler för tillståndsprovning omöjliggör i praktiken användningen av mobila återvinningsanläggningar i Sverige, vilket inte är fallet i många andra EU-länder. Miljöbalken kräver att varje lokalisering på varje plats ska provas, vilket försvårar återvinning. Regelverken för gränsöverskridande avfallstransporter skapar också administrativa, ekonomiska och tidsmässiga hinder för användning av återvunnet material.

Lösningar för en ökad användning av återvunnet material i produkter

Det finns en rad förändringar nationellt och på EU-nivå som skulle kunna möjliggöra en ökad användning av återvunnet material.

- 1. Inför klassningen "återvunnen råvara" i EU:s kemikalielagstiftning**

I ett samhälle med ökade ambitioner för en mer cirkulär ekonomi är den legala skillnaden mellan produkt och avfall alldeles för stor i dagsläget. REACH behöver förberedas för införandet av en ny kategori/klassning, "Återvunnen råvara". Detta skulle således kunna utgöra en ny klassning mellan produkt och avfall i EU:s kemikalielagstiftning. Kategorin skulle exempelvis inte ha globala frihetsgrader och spårbarhetskraven skulle kunna vara lägre än i dagsläget för många produkter. Egenskaper i materialet måste vara viktigare än ursprunget. Lagstiftningen kan på så vis anpassas efter det återvunna materialets förutsättningar.
- 2. Tillgängliggör informationen i REACH för återvinningsbranschen**

REACH är i dagsläget inte tillgängligt för återvinnare eftersom de inte har registrerat några kemikalier. Om man inte tar kostnader för REACH har man i dag inte tillgång till alla delar av REACH. Informationen i REACH behöver bli tillgänglig för återvinningsbranschen eftersom det skulle möjliggöra fler cirkulära produkt- och materialflöden. Detta gäller främst oorganiska föreningar och icke sekretessbelagd information.
- 3. Inför en certifiering av avfall som möjliggör snabbare och enklare hantering inom EU**

Inför någon form av certifieringssystem, fortfarande under klassningen som avfall. Certifierat

avfall kan då behandlas med mindre byråkrati och begränsningar inom EU. Slovenien och Nederländerna har fungerande certifieringssystem sedan flera år tillbaka som är intressanta att titta på.

4. Inför End of waste kriterier och en uppföljningsfunktion för "Best practice"

Att införa en ny kategori, återvunnen råvara, i kemikalielagstiftningen kommer att ta många år. Fram till dess är det viktigt med End of Waste kriterier och ett aktivt erfarenhetsutbyte mellan EU:s medlemsländer. Det behöver införas tydliga End of Waste kriterier, helst gemensamma inom hela EU. Det behöver också skapas en uppföljningsfunktion för "Best practice" inom EU. Det är viktigt att Sverige driver denna fråga i EU-arbetet även om Sverige som land inte har tagit fram nationella end of waste kriterier.

5. Bly måste betraktas ur cirkulärt perspektiv

Många produkter som blir avfall innehåller bly i olika former. Ofta gäller det bly i halter över 0,1 viktprocent på artikelnivå. Vid återvinning av exempelvis elektronikskrot utgör inte bly ett problem då dess höga densitet gör att det följer med fraktionen som innehåller koppar och ädelmetaller till ett smältverk, exempelvis Boliden, som återvinner dessa fraktioner. Innehåll av bly i halter mer än 0,1 viktprocent på artikelnivå bör inte påverka möjligheterna till återanvändning på komponentnivå.

6. Förtydliga ansvaret i definitionen av ett "återvunnet" ämne

Tillämpningen av REACH artikel 2.7 kring "återvunna" ämnen behöver förtydligas. Artikeln underlättar exempelvis fosforåtervinning eftersom den undantar ämnen "som återvinns" från REACH-registrering. Återvinningen sker ofta på anläggningar som är ovan vid kemikalier regler (tex lokala myndigheter för avloppsreningsverk) och krav på REACH-registrering för varje producent/anläggning skulle utgöra ett betydande hinder för återvinning. Undantaget för registrering innebär dock att det inte finns skyldighet att dela kostnader för förberedelse, hantering och uppdatering av REACH-dokumentationen. Detta gör det svårt att säkerställa uppdateringar av underlag för vissa återvunna ämnen, såsom exempelvis fosfor. Förtydliga därför artikeln för att säkerställa att olika återvinningsvägar omfattas. Ange att skyldigheterna för datadelning och kostnadsdelning som gäller för REACH-registrering också gäller för producenter av "återvunna" ämnen.

7. Anpassa systemen för att möjliggöra kvotplikt på relevanta produkter och material

Kvotpliktsfrågan, dvs krav på andel återvunnet material i produkter, är aktuell för flera material och produktgrupper inom EU. Om kvotplikter ska kunna införas måste det bli enklare att gå från avfall till produkt. Ett särskilt regelverk inom ramen för avfallsdirektivet kommer att behöva inrättas för att möjliggöra ett mer omfattande system med kvotplikter.

8. Sätt gränsvärden för oönskade föreningar med hänsyn till exponeringsrisker

Allt eftersom vetenskapen lär oss konsekvenserna av användningen av olika kemikalier kommer fler användningsbegränsningar av kemikalier att införas. Denna insikt måste vara en grund för att kunna införa olika lösningar för återvunnet material. I en mer cirkulär ekonomi och med extremt låga detektionsgränser för i materialet oönskade ämnen kommer det vara möjligt att "finna allt, överallt". Det är viktigt att sätta gränsvärden för olika oönskade föreningar med hänsyn till matriseffekter och exponeringsrisker. De senaste årens

diskussioner om flamskyddsmedlet Deca-BDE i termoplasterna ABS och PS från elektronikåtervinning är ett bra exempel på detta.

Stockholm den 23 juni 2021

Viveke Ihd, vd Återvinningsindustrierna